

Vzdělávací oblast: **5. 4. Člověk a jeho svět**

Vyučovací předmět: **5. 4. 4. Etická výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Etická výchova zakládá a upevňuje osobní předpoklady pro začlenění do reálného života úspěšnou spoluprací s druhými, posílením osobnosti žáka a další.

Etická výchova se v poslední době dostává do středu pozornosti v řadě zemí. Všichni si uvědomují, že příliš liberální přístup v posledních letech k původním mravním principům společnosti, na kterých byla naše západní civilizace zbudována, má své nepřekročitelné meze. V mnoha zemích došlo k postupné devastaci těchto principů a k nebezpečnému posunu do oblasti špatných mezilidských vztahů, nadměrného sobectví a egoismu, požívačnosti, konzumu bez hranic atd. Dalším faktorem byla touha po rychlém růstu prosperity a zbohatnutí. Nové demokracie s obtížemi prosazují nepřekročitelnost morálních hranic, které určují, kdy je hmotný prospěch jedince legitimní a kdy jsou metody jeho nabývání naopak již nemravné nebo dokonce nezákonné.

Došlo také k potlačení vlivu tradičních strážců etických norem, jimiž byly církve, občanské spolky, sdružení aj., které se vyznačovaly spolehlivou vnitřní komunikací a tvorbou silného veřejného mínění.

Tyto změny samozřejmě ovlivnily v první řadě stav vědomí mládeže, jejich vzájemné vztahy i charakterové zrání mladé generace. U mnohých současný stav společnosti vzbuzuje pocit ohrožení, vlastní nedostatečnosti a některé může přibližovat až ke kriminálnímu chování.

Znovu je proto třeba posílit výchovné působení školy a mládežnických organizací.

Projekt etické výchovy spočívá v upřednostnění prosociálnosti, kooperativnosti a citu pro druhé. Klasická škola hodnotí především individuální práci. Nemotivuje ke spolupráci a neučí tomu, přestože rodinný, společenský, politický i ekonomický život je na ní založen. Jednou z příčin konfliktů v rodinách, na pracovištích je právě neschopnost pracovat v týmu. Zahrnuje také prvky efektivního a účinného programu prevence rizikového chování dětí a mládeže.

Cílem etické výchovy je prosociálnost – tedy takové jednání, které přináší prospěch druhé osobě nebo skupině osob, které nevyplývá z povinnosti a není provázeno očekáváním jakékoli formy odměny.

Etická výchova využívá moderních pedagogicko-psychologických metod, které poskytují zkušenost a umožňují vytvořit si vlastní úsudek. Děti se učí prostřednictvím prožitkové metody – z vlastního prožívání a zážitků, které potom přirozeným způsobem ovlivňují jejich postoje a chování.

Etická výchova je úzce propojena se sexuální výchovou, poněvadž sexuální výchova je také založena na systematickém a metodicky propracovaném osvojování sociálních dovedností u žáků, především na základě řešení modelových situací a sociálního učení. Sexuální výchova zasahuje také do dalších vzdělávacích oblastí a průřezových témat. Sexuální výchova představuje dlouhodobé, záměrné, cílevědomé a systematické působení na žáka, které ovlivňuje formování jeho osobnosti v otázkách rodiny a lidské sexuality. Na sexuální výchovu nelze nahlížet pouze z hlediska biologického, ale také z hlediska sociálního a psychologického, přičemž všechna hlediska by měla být v rovnováze. V souladu s vývojovými předpoklady žáků a jejich poznávacími možnostmi směřuje výuka v oblasti sexuální výchovy k tomu, aby si žáci osvojili odpovědné chování, rozhodování a komunikaci v situacích souvisejících s partnerskými vztahy, rodinným životem a rodičovstvím.

Časová dotace:

5. ročník – 1 hodina/týden

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

Žáci:

- jsou vedeni k organizování a plánování učení
- využívají netradiční – zážitkovou metodu

Učitel:

- vede žáky k pozitivnímu vztahu k učení
- vede žáky k poznání smyslu a cíle učení
- vede žáky k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využitím v praxi

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- jsou vedeni k rozpoznání problému a schopnosti navrhnout jeho řešení a řešit problémové situace ve školním kolektivu
- tvoří uvážlivá rozhodnutí a obhajují je

Učitel:

- pomáhá poznat a ovlivňovat žákovu jedinečnost

Kompetence komunikativní

Žáci:

- rozvíjejí základní komunikační a asertivní dovednosti
- jsou vedeni k aktivnímu naslouchání druhým a navracení porozumění

Učitel:

- dbá na správnou a vhodně formulovanou komunikaci
- dbá na respektování názoru druhých
- vede žáky k účinnému zapojení se do diskuse

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- spolupracují ve skupině
- spoluvytvářejí pravidla a podílí na jejich dodržování
- jsou vedeni k pozitivnímu hodnocení druhých, pozitivnímu přístupu k životu v běžných i ztížených podmínkách
- jsou vedeni k vytváření hodnotných mezilidských vztahů, empatii a vzájemné pomoci

Učitel:

- vede žáky k efektivní spolupráci s druhými na řešení problému

Kompetence občanské

Žáci:

- jsou vedeni k úctě k člověku, lidské důstojnosti, toleranci k druhým
- jsou vedeni k úctě k hodnotám rodiny, tradic i duchovním hodnotám
- jsou vedeni k formování své osobnosti v otázkách rodiny a lidské sexuality
- učí se morálním principům, které formují jejich jednání a postoje
- učí se rozvíjet citovou oblast
- jsou vedeni k podpoře osobnostní autonomie
- učí se úctě a respektování přírody

Učitel:

- dbá na respektování přesvědčení druhých lidí
- dbá na nutnost etického přístupu v sexuální výchově
- dbá na respektování případných specifík

Kompetence pracovní

Žáci:

- jsou vedeni k tomu, aby získané dovednosti využili k plnohodnotnému soužití a spolupráci s ostatními lidmi

Učitel:

- vede žáky k dodržování stanovených pravidel

Průřezová témata:

OSV – osobnostní rozvoj; sociální rozvoj; morální rozvoj

MKV – lidské vztahy

EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vzdělávací oblast: **Člověk a jeho svět**

Vyučovací předmět: **Etická výchova**

Ročník: **5.**

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
Žák si dle svých schopností: osvojí oslovení křestními jmény, pozdrav, úsměv, naslouchání, poděkování, komunikační pravidla ve třídě, omluvu, podání ruky a přiměřenou gestikulaci. Žák podle svých možností vnímá zrakový kontakt, mimické vyjadřování, očisťuje verbální komunikaci od hrubých výrazů, umí položit otázku. Žák zvládá základní prvky sebeúcty a úcty k druhým. Vyjadřuje dle svých schopností city v jednoduchých situacích. Učí se podle svých možností reflektovat situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc. Uplatňuje tvořivost při společném plnění úkolů.	 Komunikace (verbální a neverbální) Poznání a pozitivní hodnocení sebe sama Poznání a pozitivní hodnocení druhých Schopnost spolupráce Elementární prosociálnost Tvořivost v mezilidských vztazích. Etické aspekty ochrany přírody	 Aj – představení se Čj – vyjadřovací schopnosti OSV – 1Aa, 1Ac OSV – 1Bb, 1Bc OSV – 1Ab OSV – 1Ba MV – 4b Tv – spolupráce ve hře OSV – 1Ad, 1Bd, 1Ca Hv – kulturní tradice Př – ochrana životního prostředí OSV – 1Ae, 1Cb EV – 5c	